

Wg rozdzielnika.

1. P O M O C E NAUKOWE.

Mając na względzie dostarczenie w niedługim czasie za pośrednictwem Towarzystwa Popierania Budowy Publ. Szkół Powszechnych obrazów "Ilustracji Szkolnej" wszystkim szkołom I-go stopnia proszę Kierownictwa tych szkół o bezzwłoczne zawiadomienie mnie jakie obrazy "Ilustracji Szkolnej" już Kierownictwa posiadają. Odpowiedzi negatywne nie obowiązują.

Nadto Kierownictwa wszystkich szkół powiadomią mnie jakie i ile pomocy naukowych posiadają po dwa lub więcej tych samych egzemplarzy, które należałoby wymienić na inne. Proszę również powiadomić mnie o pomocach naukowych, które na skutek zmian w programach nie mają już obecnie w danej szkole zastosowania. Termin odpowiedzi ustaliam na dzień 10 marca b.r.

Odpowiedzi negatywne nie obowiązują.

2. EWIDENCJA ABSOLWENTÓW SEMINARIÓW NAUCZ.

W celu ustalenia kolejności zatrudnienia absolwentów seminariów nauczycielskich, którzy ukończyli zakłady kształcenia nauczycieli szkół powszechnych na obszarze okręgu szkolnego lubelskiego, Kuratorium przystępuje do założenia ewidencji tych absolwentów /mężczyzn/ z lat 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, oraz absolwentek /kobiet/ z lat 1930, 1931 i 1932, którzy nie złożyli podania o nadanie posady nauczycielskiej w okręgu szkolnym lubelskim a dotychczas nie zostali zatrudnieni w charakterze nauczycieli tymczasowych, kontraktowych, płatnych od liczby godzin nauczania, bezpłatnych praktykantów, względnie w innym okręgu szkolnym, a reflektują nadal na zatrudnienie w charakterze nauczycieli szkół powszechnych.

Ponieważ Kuratorium nie posiada adresów absolwentów i absolwentek z wyżej podanych roczników, dlatego proszę Kierownictwa szkół o spowodowanie dotychczas niezatrudnieni kandydaci i kandydatki zawodu nauczycielskiego mianowicie: mężczyźni z roczników 1931, 1932, 1933, 1934 i 1935, kobiety z roczników 1930, 1931 i 1932, którzy zamieszkują na terenie wojew. lubelskiego i ukończyli seminaria nauczycielskie w okręgu lubelskim, a reflektują na posadę nauczycielską w szkolnictwie powszechnym, w terminie od 10 marca 1937 r. nadesłali podania do .O.S. w Lublinie.

Każdy z absolwentów /absolwentek/ winien załączyć do podania następujące dokumenty: 1/ zyciorys, 2/ metrykę urodzenia, 3/ świadectwo lekarskie, 4/ zaświadczenie Zarządu Gm. stwierdzające stan mater. rodziców oraz ilość osób będących na ich utrzymaniu, 5/ poświadczenie obywatelstwa, 6/ wyciąg z książeczki wojskowej poświadczony przez Zarząd gminy, 7/ dyplom naucz. szkół powszechnych.

3. SPRAWOZDANIA MIESIĘCZNE Z OBYTYCH GODZIN NADLICZB.

W uzupełnieniu okólnika Inspektoratu z dnia 15.XII.1936 r. Nr 4, pkt. 11 zarządzam, by sprawozdania miesięczne z odbytych godzin nadliczbowych przez nieetatowych nauczycieli w publ. szkołach powsz. były zaopatrywane w odcisk pieczęci szkolnej okręgowej, a z braku takiej pieczęci - w odcisk firmowej pieczęci szkoły.

Ponadto liczbę odbytych godzin należy podawać nie tylko cyframi, ale także i słowami.

4. WIZYTATORZY NAUKI RELIGII W SZKOLACH.

W uzupełnieniu okólnika Inspektoratu z dnia 18.I.1937 r. Nr 5, pkt. 5 zawiadamiam, że ks. Szymon S. i d e t a l e w z, proboszcz w ohydnie, wizytować będzie od dnia 1.XII.1936 r. naukę religii w szkołach powszechnych w parafii Kock, a więc i w szkole powszechnej w Tchorzewku, pow. radzyńskiego.

5. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW W RADZYNIU.

Pismem z dn. 26.I.b.r. b.Z.2/6 Starostwo radzyńskie zawiadomiło, że pomocy lekarskiej funkcjonariuszom państwowym i członkom ich rodzin udzielać będzie Lekarz Powiatowy Dr. Zdzisław Łasota, zamieszkały w Radzynie, przy ul. Marszałka Piłsudskiego 40 m.1 poczynając od dnia 26 stycznia 1937 r.

6. K O Ł A M Ł O D Z I E Ż Y P. C. K.

Komisja Młodzieży Okręgu Podlaskiego Pol. Czerwonego Krzyża, obejmującego m. in. powiaty: białsko-podlaski i radzyński zwróciła się z prośbą o poparcie przez władze szkolne i nauczycielstwo akcji zakładania szkolnych Kół Młodzieży P.C.K., które na wymienionych terenach znajdują się w znikomej dotychczas liczbie w porównaniu z innymi okręgami P.C.K.

Władze szkolne niejednokrotnie już dawały wyraz swemu uznaniu dla wartości wychowawczych tej organizacji, której charakter humanitarny oraz sanitarno-higieniczny wnosi do życia szkolnego czynniki dodatnie; proszę zatem Kierownictwa szkół o jak najżywcześniejsze ustosunkowanie się do akcji Komisji Kół Mł. Okręgu Podlask. P.C.K. i organizowanie wszędzie tam, gdzie na to warunki lokalne zezwalają szkolnych Kół P.C.K.

7. ZESTAWIENIE WOJEWÓDZKIE WYNIKÓW II POWSZECHNEGO SPIĘSU LUDNOŚCI

Nawiązując do okólnika Inspektoratu z dnia 7.IX.1936r. r 1, pkt.18 przesyłam otrzymany z Głównego Urzędu Statystycznego egzemplarz dodatku do "Wiadomości Statystycznych", zawierającego zestawienie wojewódzkie wyników II Powszechnego Spisu Ludności, stanowiące sumację uprzednio przesłanych zestawień powiatowych.

8. "A P E L K O L O N I A L N Y" L. M. K.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 6.II.1937 r. Nr. II-W-9595/36 zawiadamia, iż dla przypomnienia przypadającej na dzień 10 lutego rocznicy odzyskania morza oraz dla propagowania zagadnień morskich wśród młodzieży szkolnej Liga Morska i Kolonialna organizuje w szkołach w miesiącu lutym przy pomocy swych szkolnych kół "Apel Kolonialny".

"Apel Kolonialny" jest zebraniem członków Ligi Morskiej i Kolonialnej o charakterze uroczystym.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyraża zgodę na przeprowadzenie w m-cu lutym powyższej akcji i poleca zachęcić również młodzież niezrzeszoną w Kółkach Szkolnych L.M.K. do wzięcia udziału w "Apele Kolonialnym".

W szkołach, w których Koła L.M.K. nie istnieją, organizacją "Apełu" winny się zająć inne zrzeszenia uczniowskie o charakterze ogólnym /Samorząd, Harcerstwo, Straż Przednia/ bądź też bezpośrednio Kierownictwa szkół.

Ministerstwo zastrzega, że wszelkie związane z "Apelem Kolonialnym" przedsięwzięcia winny się odbyć poza normalnymi zajęciami szkolnymi.

Niezależnie od tej formy zwrocenia uwagi młodzieży na zagadnienia morskie Ministerstwo poleca, aby w ramach obowiązującego programu nauczania odbyły się w ciągu miesiąca lutego we wszystkich szkołach pogadanki na lekcjach wybranych przedmiotów, poświęcone sprawie znaczenia morza i kolonii w życiu Państwa Polskiego.

Co do zbiorów pieniężnych obowiązuje okólnik Inspektoratu z dnia 9.I.1935 r. Nr. 8 pkt. 5 oraz z dnia 29.X.1935 r. Nr 4, p.6.

9. PROPAGANDA WSTRZEMIEŻLIWOŚCI OD ALKOHOŁU W SZKOŁACH

W związku z organizowanym przez Polską Ligę Przeciwalkoholową w dniach od 1 - 8 lutego 1937 r. "Tygodniem Propagandy Trzeźwości" Ministerstwo zarządza pismem z dnia 30.I.1937 r. Nr II-W-817/37, by w miesiącu lutym we wszystkich szkołach poświęcono sprawie alkoholizmu pogadankę lub lekcję szkolną, ewentualnie, by urządzono na temat zwalczania alkoholizmu wykład wspólny, którego wygłoszenia podejmie się lekarz szkolny lub jeden z nauczycieli.

Jednocześnie Ministerstwo podaje do wiadomości, że podobnie jak w latach ubiegłych Polska Liga Przeciwalkoholowa w Poznaniu /ul. Podgorna 12 m. 3/ celem zachęcenia uczniów do głębszego zajęcia się zagadnieniem alkoholizmu ogłasza konkurs na najlepsze opracowanie tematu: "Trzeźwość w życiu młodzieży" - do dn. 1.IV.b.r.

Prace nadesłane przez Kierownictwa szkół oceni komisja fachowa z grona nauczycieli-abstynentów, najlepsze zaś wynagrodzi Liga nagrodami w postaci książek. Wynik konkursu poda Liga Kuratorium i zainteresowanym szkołom do wiadomości. Ministerstwo nadmienia, że w roku ubiegłym nadesłano z 164 szkół 538 wypracowań, z których nagrodzonych zostało 20.-

W związku z organizacją "Tygodnia Propagandy Trzeźwości" Ministerstwo zwraca się z apelem do ogółu nauczycielstwa, by czynnie współdziałało w akcji uświadamiania przeciwalkoholowego, prowadzonej przez organizacje społeczne.

Wśród licznych wydawnictw poświęconych sprawie zwalczania alkoholizmu zasługuje na uwagę między innymi broszurka "Wzorowe lekcje o alkoholizmie", wydana przez Związek Nauczycieli Abstynentów w Poznaniu.-

10. BROSZURA p.t. JAK ZBUDOWAĆ ODBIORNIK RADIOWY.

W załączeniu przesyłam do szkół III i II stopnia oraz do szkół I stopnia o dwóch nauczycielach ww broszurkę zaleconą przez Ministerstwo W.R.i O.P. do użytku bibliotek szkolnych.-

Załączniki.

Inspektor Szkolny
/-/ Bolesław Donten

Za zgodność:

Sekretarz administracyjny

J. Kołodziej
J. Kołodziej

Otrzymują:

Kierownictwa i Nauczyciele Kierujący publ.szkółppowsz.do wykonania.
Podinspektorzy Szkolni,
Instruktor Oświaty Pozaszkolnej,
Dyrekcja Państwowego Seminarium Naucz. w Leśnej-Podlaskiej
oraz Kierownictwa Prywatnych Szkół Powsz. - do wiadomości.-

Соплываю да. 1. 11. 34.
№ 14.

Wytyczne o organizacji opieki oświatowo-wychowawczej
wśród młodocianych /absolwentów szkół powszechnych
w latach 14 - 18/.

Łącznie z akcją oświaty pozaszkolnej rozpoczęto na terenie niektórych okręgów szkolnych prace oświatowo-wychowawcze wśród młodzieży w wieku 14-18 lat, która ukończyła szkołę powszechną, a do innej szkoły nie uczęszcza.

Poczynania te zmierzają w dwu kierunkach:

- a/ organizowania kół byłych wychowanków w oparciu o szkołę powszechną;
- b/ tworzenia kół przy organizacjach młodzieży starszej.

Ze stanowiska istotnych potrzeb społeczno-kulturalnych oba kierunki pracy znajdują uzasadnienie, muszą być jednak konsekwentnie realizowane przez Instruktorów O.P., którzy obrawszy pierwszy z tych kierunków w jednym roku, nie powinni go zmieniać zaraz w następnym na zespoły organizacyj społecznych młodzieży starszej. Wytknięcie wyraźnej linii postępowania aparatu instruktorskiego o.p. jest rzeczą konieczną.

Wytyczne odnoszą się wyłącznie do zespołów młodzieży pozaszkolnej, organizowanych w oparciu o szkołę powszechną i pozostających pod opieką nauczycieli, najczęściej pod nazwą: Kół b. wychowanków Szkoły Powszechnej.

I. Podstawy ideowo-wychowawcze pracy wśród młodocianych.

Nowa szkoła w Polsce postawiła przed sobą jako naczelne zadanie: przysposobienie do życia, szczególnie społeczno-obywatelskiego, przy czym podkreśliła znaczenie tak ważnych dzisiaj spraw gospodarczych oraz przygotowania do życia praktycznego; nie będzie mogła jednakże wykonać tego zadania w stopniu należytym, skoro jej oddziaływanie wychowawcze sięga tylko do 14-go roku w życiu człowieka.

Szkoła powszechna może rozwinąć pewne instynkty społeczne w duszy dziecka, wytworzyć dość wyraźne dyspozycje do życia społecznego w gromadzie. By jednak owe "zadatki" życia społeczno-obywatelskiego można było wykorzystać w kształtowaniu aktywnej postawy obywatela wobec społeczeństwa i państwa, trzeba je wzbogacać w miarę dojrzewania osobowości człowieka i budzących się zainteresowań konkretnymi sprawami najbliższej grupy społecznej, narodu i państwa. W wielkim stopniu rolę powyższą spełniają społeczne organizacje młodzieży pozaszkolnej. Ponieważ organizacje te skutkiem zaniedbań w wychowaniu pozaszkolnym zmuszone są zazwyczaj rozpocząć pracę społeczno-wychowawczą od nowa, wysuwa się potrzeba roztoczenia opieki oświatowo-wychowawczej nad młodocianymi.

Najsilniej urabia pod względem społecznym środowisko socjalne. Lecz warunki życia i poglądy na samą istotę wychowania, panujące w najszerszych grupach społecznych, powodują ogromne zaniedbanie lub skrzywienia w wychowaniu społeczno-obywatelskim młodocianych. Dom rodzinny i otoczenie są dalekie często od zrozumie

nia praw, potrzeb i zainteresowań wieku młodzieńczego: nie zapewniają młodocianym możliwości naturalnego i radosnego rozwoju, zaprzęгая ich zbyt wcześnie do pracy fizycznej. Ponadto młodociani na wsi i w środowiskach robotniczych wychowują się właściwie sami, wrastając w swe otoczenie z coraz większymi skrzywieniami moralnymi.

Coraz szerzej rozporzechniające się organizacje młodzieży starszej niezawsze mogą objąć swą opieką młodocianych, gdyż zbyt często nie wykazują zrozumienia dla ich odrębnych zainteresowań, nie rozporządzają również odpowiednimi środkami i metodami pracy wśród młodocianych.

Stąd nauczyciel szkoły powszechnej, który najlepiej rozumie niedawnych swych uczniów, mógłby pozostać dalszym ich wychowawcą i troskliwym opiekunem w ciężkim dla nich okresie życia. Niewątpliwie nauczycielowi najłatwiej jest zrozumieć właściwości tego wieku, życzliwą radą i pomocą ułatwiać dalszy rozwój młodocianych. Również względy oświatowe za tym samym wyraźnie przemawiają. Zdobyte bowiem wykształcenia, wyniesione ze szkoły, bez doksztalcania lub samoksztalcania w wieku pozaszkolnym, zbyt rychło marnieją.

Powyższe motywy zdecydowały o tym, że wielu nauczycieli z własnej inicjatywy podjęło pracę wśród młodocianych. W pracy tej znajdują oni możliwość wyżycia się jako pracownicy społeczni, niemniej też zabezpieczają w ten sposób trwalszą skuteczność wpływów społeczno-wychowawczych swej pracy zawodowej w szkole.

II. Wytyczne organizacyjne.

Ze względu na dość szerokie rozpowszechnienie kół b. wychowanków w różnych okręgach szkolnych, wydaje się koniecznym przestrzeżenie pewnych określonych zasad organizacyjnych, które by chroniły organizatorów od przypadkowości i całej akcji nadawały cechy jednolite. Dotychczasowe doświadczenia nasuwają następujące wytyczne:

1/ Powstawanie kół b. wychowanków w oparciu o szkołę może mieć miejsce przedewszystkim tam, gdzie organizacje młodzieży starszej nie przejawiają inicjatywy w tym kierunku, ani też nie dają gwarancji że potrafią stworzyć atmosferę wychowawczą, odpowiadającą właściwościom i potrzebom młodocianych pod względem wychowania moralnego i obywatelskiego.

2/ Praca podejmowana przez nauczycieli z pobudek całkowicie dobrowolnych, w zrozumieniu jej doniosłości społecznej i wielkiego znaczenia dla samej szkoły, nie może nosić charakteru powszechności.

Można ją organizować tam, gdzie nauczyciel-opiekun odczuwa specjalne zamiłowanie do tego rodzaju pracy, a młodzież poszkołna bez sztucznych podnieć szuka odnowienia kontaktu ze szkołą. Praca ta nie będzie powszechną dlatego, że tylko najprężniejsze kulturalnie jednostki z młodocianych będą brały w niej udział.

Akcja oświatowo-wychowawcza wśród młodocianych nie może być uważana za formę zastępczą obowiązkowego doksztalcania młodzieży w wieku 14-18 lat, przewidzianego przez ustawę o ustroju szkółnictwa z 1932 r.

4/ Koła b. wychowanków nie mogą przybierać znamion odrębnego ruchu społecznego. Wyraża się w nich tylko forma akcji opiekuńczej ze strony szkoły. Stąd nauczyciel jest formalnie opiekunem koła b. wy-

chowanków, działającym z ramienia szkoły - jako instytucji ~~publicznej~~

Dlatego też koła b. wychowanków nie szukają prawno-formalnych podstaw istnienia we własnych statutach, lecz są zespołami pracy oświatowo-wychowawczej, korzystającymi z opieki szkoły.

5/ Praca wśród młodocianych jest etapem wstępnym prac oświatowo-wychowawczych, które prowadzi samodzielnie zorganizowana młodzież starsza.

Dlatego wskazanym jest utrzymywać najbliższą organizacją społeczną młodzieży.

6/ Jakkolwiek przez Koło b. wychowanków przysposabia się młodocianych do pracy w organizacjach społecznych, nie można zaczynać akcji od tworzenia odrazu form organizacyjnych, które przy braku głębszej treści staną się tylko pozorem. Można więc zacząć od zbiorowych zajęć świetlicowych, kiedy przeważa wspólna zabawa i rozrywka, następnie przejść do uwzględnienia poważniejszych zainteresowań kulturalnych i oświatowych, aż wystąpi już potrzeba ściślejszego zorganizowania specjalnych zespołów w ramach zbiorowego życia całego koła b. wychowanków.

W pierwszym okresie możnaby całość pracy objąć nazwą: świetlica młodocianych. Dopiero gdy zauważy się, że wśród młodych świetliczan rodzi się pewna więź społeczna, że poszczególne jednostki, objawiają zdolność do samodzielnej inicjatywy, a w całej gromadzie wyodrębiają się zainteresowania specjalne, - wtedy można organizować w sposób ściślejszy koła b. wychowanków szkoły powszechnej.

7/ Koła b. wychowanków skupiają tylko określoną grupę młodzieży tj. w okresie 14-18 lat i przestrzegają możliwie ściśle owej granicy wieku.

Wyjątki niekiedy mogą być stosowane, zwłaszcza gdy nie istnieją na danym terenie organizacje młodzieżowe.

III. Uwagi o programie pracy.

Praca wśród młodocianych nie może być tylko kopiowaniem wzorów programowych społecznych organizacji młodzieży starszej. Zapewne powtórzą się tutaj podobne formy i metody, lecz samą treść pracy trzeba dostosować do zainteresowań i potrzeb wieku młodocianego, który nie ma w sobie jeszcze śladów większych trosk i kłopotów życia, choć mieści w sobie nieraz wiele konfliktów i zaburzeń psychicznych. Młodzież starsza świadomie bierze już udział w walce o byt, prowadzonej przez rodzinę, zaczyna wchodzić w życie najbliższej grupy społecznej. Jej więc prace mogą i powinny mieć charakter praktyczny, na realnych warunkach życia oparty. Z młodocianymi natomiast w serdecznej atmosferze przyjaźni, nawet beztrudnej zabawy, będziemy realizowali poważne zadania społeczne głównie oddziaływaniem wychowawczym, rozwijaniem treści życia intelektualnego i wytwarzaniem pożytecznych nawyków. Oczywiście podejmowanie praktycznych prób i doświadczeń, uprawniających do przyszłego życia tak zawodowego jak i obywatelskiego, - posiada pierwszorzędne znaczenie, zwłaszcza, że młodociani najczęściej nie mogą korzystać z systematycznej nauki swego zawodu.

Program prac oświatowo-wychowawczych wśród młodocianych musi być dostosowany do potrzeb środowiska w oparciu o doświadczenia zebrane w terenie. Programy szczegółowe, specjalnie w zakresie zajęć praktycznych, inne muszą być dla wsi, inne dla miasteczek i miast.

Ponieważ omawiane zagadnienie jest nowe i znajdzie niewątpliwie wiele różnych rozwiązań organizacyjnych i programowych, instruktorzy o.p. nie mniej także inni pracownicy pedagogiczni administracji szkolnej gromadzić będą opisy oryginalnych prób i doświadczeń pracowników oświatowych, by je użytkować przynajmniej na własnym terenie.

Dużym ułatwieniem w planowaniu pracy w środowiskach rolniczych wiejskich i małomiasteczkowych będzie wydawnictwo pt. "Młodociani na wsi", oparte na doświadczeniach nauczycieli-opiekunów kół b.wychowanków w obrębie jednego z okręgów szkolnych, które należałoby wprowadzić do biblioteki pomocy naukowych i wypożyczać pracownikom oświatowym.

z/k